

"The Thought" Lithuanian News-
paper / Licensed by ICD, Office of
Military Government for Bavaria /
Editor and publisher: J. Vasaitis /
Printed by Druckerei- und Verlags-
gesellschaft e. G. m. b. H., Mem-
mingen/Allgäu, Schranneplatz 6. —
Postcheckkonto München Nr. 14 210.

MINNIS

Karo valdžios leista / Redaktorius
leidytojas J. Vasaitis / Laikraštis išleis-
mą pirmadieniais, trečiadieniais ir penk-
tadieniais. / Prenum mėn 10.— RM
atskira Nr. 80 pf. / Etn. as-
kalta: Volkbank Memmingen a. G.
m. b. H. Nr. 9149. / Adresas: „Min-
nis“, 13b Memmingen, Postfach 110.
Postcheckkonto München Nr. 14 210.

Nr. 33 (270). II metai.

LAIKRASTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Memmingen, 1947. III. 26.

Marshallis paneigia slapta Jaltos protokola

Maskvos konferencijoje ir toliau tebevyks-
ta pasitarimai dėl Vokietijos ateities. Pastar-
ųjų dienų posėdžiuose Molotovas rėmė so-
vių reparačių iš Vokietijos reikalavimus,
pagrindus imdama Churchillio, Roosevelto
ir Stalino Jaltoje pasirašytą slapta protoko-
lą, kuriuo numatomos reparacijos ir iš vo-
kiečių bėgamosios produkcijos.

Marshallis ir Bevinas pabrėžė, jog Jal-
toje Vakarų valstybės, pasirašydamos minė-
tąjį protokolą tik davė sutikimą reparačių
reikalavimų klausimu, bet tati nereikia be-
diskusijų priėmimo. Toliau Marshallis pa-
reiškė, jog vėlesniu Tostdamo susitarimu
Jaltos ūkinė klausulė nustojusi galios ir dėl
to dabar ji negalinti būti imama pagrindu
Vokietijai statant reparačių reikalavimus.

"N. Y. Times", komentodamas Molotovo
reparačių reikalavimus, pažymi, jog visos
vokiečių tautos viena karta, atsižvelgiant į
reikalavimų reparačių dydį, turėtų dišti
Rusijai ir tai tik tuo atveju padengtų repara-
cijas, jei kitos valstybės jokių reparačių ne-
gautų ir dargi tą vokiečių kartą, dirbančią
Rusijai, maitintų savais tiekimais.

Pastarimuose dėl Vokietijos ateities Mar-
shallis išreiškė Vakarų valstybių pažiūrą, ją
konkretizuodamas vokiečių tautai didesnių
laivų suteikimu, kad ji greičiau išjungtų į
demokratinę gyvenimą. Dėl to yra būtina vi-
sose zonose laisvo susisiekimo, spaudos ir
šviežio laisvės galimūmų.

Molotovas, atakodamas Marshallio pa-
reikšimus, rado reikalą paaiškinti, jog jie esą
per daug bendri ir juos visai galima su-
prasti. Pavyzdžiui, rusai leidimą skelbti pro-
pandą ir agresorių mokslą visai nelaiko
laiku.

Vakar dienos posėdyje Vyšinskis vėl iške-
lė reikalavimą apie laisvą priėjimą prie DP,
kad jie būtų paskatinti grįžti į savo kil-
mo kraštus. Vyšinskio pasiūlymui pritarė tik
Prancūzijos atstovas, Anglijai ir Amerikai
nepritarus siūlymas buvo atmestas.

Londonas. Prancūzija Maskvos konferenci-
joje siūlė iki šių metų birželio mėn. Paryžiu-
je susaukti pasitarimą emigracijos iš Vokie-
jos organizavimo reikalu, kuriuo Prancūzi-
ja esanti suinteresuota dėl dviejų dalykų: 1)
pašalinti pavojų galintį susidaryti dėl Vokie-
tijos perpildymo gyventojais, 2) gauti pačiai
Prancūzijai darbininkus iš Vokietijos ypač
plieno pramonės specialistų.

Londonas. Ypatingų įgaliojimų lygiagrečiai
vykstančioje konferencijoje Maskvoje buvo
toliau tariamasi sutarties su Austrija reika-

lu. Sovietai reikalauja iš Austrijos mažiau-
sia 150 mil. dolerių reparačių. Britai ir
amerikiečiai kategoriškai atsisako jas pri-
pažinti, remdamiesi slapta Jaltos susitari-
mu, kuriame prižadama atsisakyti nuo repa-
racijų iš Austrijos. Ši susitarimą amerikie-
čiai siūlė įrašyti į sutartį su Austrija. Bri-
tai ir prancūzai tam pritarė. Sovietai atsi-
sakė. Nutarta perduoti ministeriams galuti-
nam išsprendimui.

Dėl sąvokos „vokiečių vertė“ aptarimo
taip pat neprieita jokių susitarimų. Britai,
prancūzai ir amerikiečiai stovėjo už šios
sąvokos visiemis lygiai privalomą apžėmimą.
Sovietai gi laikėsi tos nuomonės, kad kiek-
viena okupacinė pajega turi teisę pati ją
nustatyti ir kiti partneriai vokiečių vertėms
sovietų zonoje turi tą laikyti ką ir sovietai
laiko. Ši klausimą irgi nutarta perduoti mi-
nisteriams.

Nemažiau nesėkmingai baigėsi ir pasitari-
mas apie išėmimą okupacinių pinigų iš apy-
vartos. Sovietai laikėsi nuomonės, jog aus-
trų valdžia turi jas išpirti visoje 30 mil.
dolerių sumoje. Gi visi kiti manė, jog di-
desne dalimi okupaciniai kraštai turėtų jas
išpirti. Amerikiečiai siūlė palikti austrams
išpirkimą tik mažesnę venetų negu 5 šilin-
gų. Tokiu būdu, nuomonėms išsiskyrus, šį
klausimą taip pat nutarė perduoti ministe-
riams.

Patys ministeriai teberuošia perdiskutuo-
tų klausimų sprendimų projektus, kuriuos
dar darys, kad visiems priimtina bazę pa-
siekus.

Tremtiniai raginami grįžti namo

Londonas. BBC pranešimu vakar vyr.
Unnos direktorius Europoje išleido paragi-
nimą visiems tremtiniams grįžti į savo kil-
mo kraštus.

Plati imigracija Kanda

Montrealis. Liberalų atstovas Morisas
Hartas pareiškė, kad ministeris pirmininkas
Mackenzie King artimiausiomis dienomis pa-
skelbsias „didžiausios imigracijos politikos“
planus, kokių lig šiol dar nebūta.

Lietuvos respublikos dienos Amerikoje

Lietuvos nepriklausomybės 29 metų mi-
nėjimas turėjo didelį atgarsį visoje ameri-
kiečių visuomenėje. Mums itin malonu pa-
tirti (norą žinios ateina ir gerokai pavėluo-
tos), kad mūsų nepriklausomybės atstatymo

JAV PAGALBA NEREISKIA KARO PAVOJAUS

Dabar einas užs. reikalų ministerio parei-
gas, Dean Achesonas, kovo 21 d. reprezen-
tantų rūmų užsienio politikos tarybos dieną
anksčiau prasidėjusiame debatuose, dėl pre-
zidento Harry Trumano siūlomos pagalbos
programos Graikijai ir Turkijai pareiškė,
kad Amerika turi padėti Turkijai atlaikyti
„išorinį spaudimą“, po kuriuo slypi ir Rusi-
jos pretenzijos dėl dalyvavimo Dardanelų
sąsiaurio gynyje. Achesonas pranešė, kad
užsienio reikalų ministerija galėtų paskelbti
iki šiol laikytus paslapyje dokumentus, apie
aplinkybes, kurios kalba už Amerikos pa-
galbos Graikijai ir Turkijai neišvengiamumą.
Savo atidaroje kalboje, kovo 20 d. Ache-
sonas pasisakė už priėmimą prezidento Tru-
mano pagalbos programos, priešingu atveju
yra pavojaus, kad Artimieji Rytai gali pa-
likti totalitarinių režimų kontrolė. Jo pa-
grindinės mintys yra sekančios:

1) Pagalba Graikijai ir Turkijai neprives
prie karo, bet sustiprins demokratiją ir lais-
vę pasaulyje.

2) Pagalbos programa nereiskia Monroe
doktrinos išplėtimą likusiai pasaulio daliai.
Toks samprotavimas būtų tik „paviršutiniš-
kas ir iškraipytas“ Amerikos pozicijos nusa-
kymas Graikijos problemos atžvilgiu.

3) Antikomunistinės priemonės Graikijoje
ir Turkijoje jokių būdu neprieštarauja JAV
politikai Kinijoje, nes tenai jau seniai ko-
munistai dominuoja didelėje krašto dalyje.
Kai tuo tarpu Graikijoje nei Turkijoje to
nėra. Tenai esą dar galima sulaukyti komu-
nizmo įtaką.

4) Pagalba Graikijai ir Turkijai dar ne-
reiskia kam nors „kaštanų iš ugnies“ rinki-
mo, tai yra juk pačios Amerikos interesas.

5) Nesuteikimas mūsų pagalbos Graikijai
ir Turkijai, skaudžiai paliestų ir kitų Vidu-
rinio Rytų valstybių laisvę ir nepriklausom-
ybę.

Achesonas pasakė, kad siūst amerikiečių

Naujienos iš visu kontinentu

Londonas. Bevinas buvo priimtas Stalino,
su kuriuo turėjo ilgą pasikalbėjimą, atro-
do, abiejų kraštų draugingumo sutarties rei-
kalu. Pasikalbėjime dalyvavo britų pasiunti-
nys Maskvoje, o taip pat Molotovas ir So-
vių pasiuntinys Londone.

Londonas. Britų Aukštuosiuose ir Zemuo-

daliniuose Graikiją nesą numatyta. Iš numa-
tytos 400 mil. dolerių sumos, esą norima
275—300 mil. skirti Graikijai ir 100—125
mil. dol. Turkijai. Jis rekomenduoja, kad
įstatymų leidžiamieji organai pavestų prezi-
dento nuožiūrai, — ar šią finansinę paramą
teikti paskolos forma ar dovanojimų pavi-
dale. JT šioj padėty nieko negalincios pa-
daryti, nes joms trūksta organizacijų, me-
džiagų ir pinigų. Tačiau esą tiriamos prie-
monės, kuriomis JT, po suteikimo pirmos
pagalbos, galėtų rimtai pagelbėti.

Užsienio reikalų tarybos pirmininkas, se-
natorius Arthuras H. Vandenbergas įnešė
įstatymo projekto dėl pagalbos Graikijai ir
Turkijai papildymą, kuriame nurodoma, kad
pagalba tiems minėtiems dviem kraštams
tėra laikina priemonė, pakol JT perims visą
atsakomybę išspręsti nenormalią padėtį
Graikijos pasieniuose.

Respublikonų senatoriai ir kongreso atsto-
vai užklausė Prezidentą Trumaną ar Ame-
rika yra pasirodusi kariauti prieš Sovietų
s-gą, jeigu pastaroji priešintųsi čia siulomai
Amerikos politikai Viduržemio jūros erdvėje
ir Artimuose Rytuose. Spėjama, kad Truma-
nas atsakys kartu su daugeliu kitų klausimų
laikę debatų kongrese.

Iš gerai informuotų šaltinių pranešama,
kad JT generalinis sekretorius Trygve Lie,
kovo 26 d. duos svarbų pareiškimą, sąryšy-
je su Amerikos naujos užsienio politikos kur-
su. Lie, kaip JT valdininkas buvęs labai nu-
stebintas, kad Trumanas savo toli siekian-
čius siūlymus padaręs visai nesitaręs prieš
tai su JT.

Kaip AP iš Londono praneša, D. Britanija
nenutranskanti Graikijai paramos ir po ko-
vo 31 d. t. y. tol, iki Amerikos pagalba pa-
sidarys efektyvi, nes jai buvę užtikrinta, kad
Trumano siūlymas bus praveistas įstatymo
keliu.

siuose Rūmuose vyksta debatai krašto ūkio
padėties reikalu. Zemuosiuose Rūmuose opo-
zicija prikišo vyriausybei žymiai pavėluotą
užsienio darbininkų vertinimą darbams D.
Britanijoje. Girdi, darbo jėgos trūkumas ne-
padengiamas savo ištekliais buvo jau aiš-
kiai matomas prieš 6 mėn. ir jei nuo to lai-
ko būtų buvę pradėta įveikti darbininkus iš
užsienio — jos trūkumas jau būtų buvę žy-
miai sumažintas.

Londonas. Išlaisvintų Europos žydų s-ga
kreipėsi telegrafu į Maskvoj posėdžiaujan-
čius, prašydamą likviduoti jų stovyklas ir
leisti jiems laisvai judėti. Be to, pasistengti
kiek galima greičiau atidaryti vartus emigra-
cijai į Palestiną, įkuriant ten žydų valstybę.

Londonas. JAV užsienio reikalų ministeri-
ja paskelbė kai kuriuos slaptus dokumentus,
iš kurių matyti, jog sovietų s-ga veda ner-
vų karą prieš Graikiją ir Turkiją. Neperge-
riausiai apūpinta ir neužtenkamai discipli-
nuota graikų kariuomenė buvo pastatyta ko-
voti prieš 30.000 gerai užsieny apmokytų,
arminkuotų ir disciplinuotų banditų gaujo-
mės.

Buenos Aires. (Dena Reuter). Paragvajaus
prezidentas Higinio Mosimigo paskelbė vi-
są kraštą karo stovį ir pradėjo generali-
nę ofensyvą prieš komunistinius sukilėlius.
Conception radio stoties, kurią valdo suki-
lėliai, pranešimu vienas trečdalis krašto ir
didesnė armijos dalis esanti jų rankose. UP
pranešimu tuo tarpu vykstančios neoficialios
paliubos, kadangi pasklido gandai, jog
tarp prezidento ir sukilėlių prasidėjo dery-
bos. Tačiau Paragvajaus valdžia šituos gan-
dus demantavo.

Londonas. Britų užsienio reikalų minist-
rijos kalbėtojas pranešė, kad britų atstovas
sajungininkų kontrolės komisijoje Vengrijai
įteikė sovietų atstovui generolui Sviridov
antrą protesto notą, kurioje dar kartą pa-
reiskiamą nuomonę, kad į Vengrijos smul-
kiųjų ūkininkų partijos vado Bela Kovacs
suėmimą britai žiūri kaip į spaudimo prie-
monę tautos išrinktai Vengrijos vyriausybei.
Be to, šioje notoje, kaip ir antrioje amerikie-
čių notoje reikalaujama, kad padėtis Vengri-
joje būtų iširta D. Britanijos, JAV ir So-
vių s-gos bendrai.

Londonas. Britų ir amerikiečių karinės
valdžios Vokietijoje nutarė prašyti savo vy-
riausybės kad būtų leista vokiečių iguloms
perimti nenaudojamus „Liberty“ laivus, nes
tuo būtu daug sudarvta tafo reikalingos
Vokietijai užsienio valiutos ir būtų pada-
ryta brachia atstavytymui Vokietijos preky-
binio laivyno.

Juodasis auksas ir politika

Saudi Arabijos kronprinco Amir Saud ap-
silankymas Jungtinės Amerikos Valstybėse
šių metų vasario mėnesį nebuvo koks nors
sensacingas įvykis. Nedaug ką apie tai ra-
šė spauda ir tam apsilankymui nebuvo skir-
tama daug reikšmės tarptautinės politikos
sferose. Tik žinoma yra, kad kronprincas bu-
vo labai maloniai priimtas pas prezidentą
Trumaną, kuris jį apdovanojo „Legion of
Merit“ ordenu. Oficialiai buvo skelbta, kad
Amir Saud buvo apdovanotas už ypatingą
prielankumą sąjungininkams praėjusiojo ka-
ro metu. Koks buvo tas jo prielankumas, ka-
ro metu, tas dalykas lieka grynai istoriniu
reikšmiu, bet kad tas pats šio dykumų val-
dovo prielankumas Jungtinės Amerikos
Valstybėms, ir toliau yra reikalingas, yra
taip pat neabejotina.

Amerikos Jungtinės Valstybės yra stam-
biausias pasaulio naftos gamintojas ir varto-
tojas. 1945 m. visame pasaulyje buvo gauta
372 mil. tonų naftos. Vien Jungt. Amerikos
Valstybės iš savo šaltinių išsiurbė 244,5 mil.
tonų, kas sudaro 65% viso pasaulinio kie-
čio. Plečiantis jūrų ir oro susisiekimui, naftos
klasimas vis labiau darosi aktualesnis.
Yra apskaičiuota, kad 35% viso krašto rei-
kalingo energijos kiekio yra gaunama iš
naftos. Palyginus su kitais kraštais, yra ap-
skaičiuota, kad Jungtinėse Amerikos Vals-
tybėse vienam žmogui per metus naftos ten-
ka 288 kilogramai, o antroje vietoje stovin-
ti Anglija sunaudoja vienam žmogui per me-
tus tik 58 klg. Todėl labai didelius kiekius
naftos JAV turi išvežti iš užsienio. Tas
veikla imtis priemonių išsivystinti kitų kraš-
tų šaltiniuose. Jau dabar JAV kontroliuoja

57% viso pasaulio naftos šaltinių. Yra bai-
mės, kad prie taip intensyvaus eksploatavi-
mo namie turimi šaltiniai gali neužilgo iš-
sibaigti, todėl paskutiniu metu laiku pradėta
labai daug dėmesio kreipti į Viduržemio jū-
rą ir į Artimuosius bei Viduriniuosius Ry-
tus.

Irane, Irake ir Saudi Arabijoje esantieji
naftos šaltiniai jau seniai yra virtę varžybų
centru didžiųjų valstybių tarpe. 1945 metais
čia buvo pagaminta šitokie kiekiai naftos:
Irane 17 mil. tonų, Irake 4,5 mil. tonų, Sau-
di Arabijoje 3 mil. tonų ir Persijos įlankoje
esančioje Bahrem saloje — 1 mil. tonų. La-
biausiai čia yra išsivertinusi Anglija. Jau
1909 m. buvo sudaryta Anglo Iranian Oil
bendrovė, kurioje anglai turėjo 56% kapita-
lo.

Irako naftos šaltiniai randasi toliau nuo
jūros krantų, būtent, prie Kirkuk ir Mossul.
Iš čia 1.800 kilometrų ilgumo vamzdžiais
nafta pumpuojama į Viduržemio jūros nostas
Haifa ir Tripolį. Šių šaltinių eksploatavime
dalyvauja jungtiniai anglų, amerikiečių,
prancūzų ir olandų kapitalai.

Jungtinių Amerikos Valstybių naftos bend-
rovės savo kapitalais dalyvauja Kanados,
Columbijos, Peru, Vengrijos, Rumunijos,
Olandų Indijos, Irako ir Saudi Arabijos šal-
tiniuose. Bet Saudi Arabijos šaltiniai yra
reikšmingiausi. 1933 m. amerikiečių bendro-
vės Texas Company ir Standard Oil of Ca-
lifornija iš karaliaus Ibn Saud gavo konce-
siją naftos šaltiniams eksploatuoti. Yra skai-
čiuojama, kad prie Hasa esantieji naftos šal-

Nukelta į 2 psl.

Juodasis auksas ir politika

Atkelta iš 1 psl.

tiniai yra produktiviausi iš visų šaltinių, esančių prie Persijos įlankos. Tų šaltinių eksploatacija yra pigesnė negu kitur, nes paskutiniaisiais metais kiekvienas grėžimas neužėmė niekai, bet davė vis naujas naftos versimes. Todėl naftos produkcija labai didėja. Nuo 1943 m. ji padidėjo dešimteriopai. Amerikiečiai tikisi iki 1950 m. metinę produkciją pakelti ligi 16 mil. tonų. Dabar pagal produkcijos dydį pasaulio kraštai taip tikiuojasi: Jungt. Amerikos Valstybės — 24,5 mil. tonų, Venecuela — 47 mil. tonų, Sovietų Sąjunga — 25,5 mil. tonų ir Iranas — 17 mil. tonų. Be to, Jungt. Amerikos Valstybės Saudi Arabijoje turi didelių užsimojimų.

Šaltinių eksploatuoti įsteigta nauja Arabi — American Oil Company. Paskutiniuoju metu šį bendrovę grėžimams ir kitokiems įrengimams jau išleido 200 mil. dolerių. Laikė artimųjų 10 mėnesių numatoma išleisti dar 60—80 mil. dolerių. Nuo Persijos įlankos šaltinių Dammam ir Abguag numatyti praveisti vamzdžiai Arabijos dykuma per Siriją į Viduržemio jūros pakrantę. Jie turės apie 2.000 kilometrų ilgio. Tų vamzdžių pastatymas kainuos 100 mil. dolerių. Jie galės perduoti 45.000 tonų naftos per parą.

Naujos ir modernios valyklos bei kitokie reikalingi įrenginiai taip pat amerikiečių kapitalais yra daromi ir Bahrein saloje. Čia valyklose išvalyta nafta yra išvežama tankiniais. Visiems tiems įrengimams yra reikalingi šimtai milijonų dolerių kapitalo, o tuo kapitalu šiuo momentu gali duoti tik amerikiečiai.

Šių visų užsimojimų reikšmę „The New York Times O. W.“ š. m. kovo m. 2 d. šitaip nusako: „Globo tų investicijų ir jas reprezentuojančių karinis bei ekonominis saugumas turės pasidaryti vienu iš pirmųjų Amerikos užsienio politikos siekimų šioje srityje. Kartu tai bus pasaulio politikos, ašis ir vienas iš svarbiausių židinių gyvybinėje varžybose tarp Rytų ir Vakarų.“

Todėl yra visai suprantama, kodėl čia pradėjo lankytis amerikiečių karo laivyno eskadros ir kodėl vis daugiau steigiamos oro susisiekimo punktai.

Kad amerikiečiai ramiai naftos šaltiniuose galėtų darbuotis, jiems reikalinga stipri užtvara iš šiaurės. O tai užtvėrą geriausiai

Turkijos ir Irano teritorijos. Iranas nuo svetimų įtakų paskutiniuoju metu buvo apvalytas. Todėl dabar amerikiečiai visą savo dėmesį nukreipia per Graikiją į Turkiją. Šią vieta aiškiai nusako prezidento Trum-

no š. m. kovo 12 d. kongrese pasakytoji kalba. Anglų pasitraukimas iš Graikijos ir Egipto, o taip pat jų nepajėgumas Palestinoje, Jungtinėms Amerikos valstybėms uždėda naujus įsipareigojimus Viduržemio jūros srityje ir Viduriniuose Rytuose. Kiek iš prezidento Trumano kalbos galima spėti atrodo, kad čia amerikiečiai ruošiasi domiuoti su ypatingu ryžtingumu. Iš Vašingtono pranešama, kad daugiau kaip 100 mil. dolerių iš Graikijai skiriamos paskolos numatoma sunaudoti 100.000 graikų kariuomenės apmokymui ir apginklavimui. Tiek pat numatoma skirti ir Turkijos kariuomenei sunkiesiems ginklams įsigyti. Jau projektuojama steigti tarptautines oro, jūrų ir žemyno bazes, amerikiečiams vadovaujant, Šiaurės Afrikoje, būtent, Libijoje ir Cyrenaikoje. O sritį tarp Bengazų ir Tobruko numatoma paskelbti tarptautine strategine sritimi.

SINTETINIS PENICILINAS

„Science“ (Mokslas) rašo, kad Cornell'o universitete Naujorke yra pavykę pagaminti sintetinį peniciliną ir išskirti jį grynoje formoje. Darbui vadovavo Dr. Vincent du Vigneand, padedamas keturių žymių penicilino srities žinovų. Be to, tyrinėjimai buvo daromi dešimtyse laboratorijų JAV ir Anglijoje.

Manoma, kad netrukus bus galima sintetinį peniciliną gaminti plačiu mastu, atsikant nuo dabartinio varginančio ir ilgo gamybos būdo, kuriuo buvo auginami pelėsiai, o iš jų išskiriamas penicilinas.

Naujas gamybos būdas duosias galimybių pagaminti naujas penicilino formas, iki šiol dar nesurastas gamtoje. Tikimasi, kad šios naujos penicilino formos galės būti sėkmingai panaudojamos prieš malyriją ir džiova — ligas, kurių neveikia dabartinis penicilinas. Šia kryptimi yra jau pasiekta kai kurių laimėjimų. Pagaliau šis darbas įgalins tolimesnį biologijos ištyrimą.

Penicilino sintezė buvo atlikta rūpestingai sekančią reakciją tarp dviejų cheminių junginių: d — penicillamine hydrochloride ir 2 — benzyl — 4 — methoxymethylene — 5 (4) — oxazoline. Tyrimui buvo paimti šie junginiai todėl, kad penicilino sudėtis yra panaši į šių junginių sudėtį.

Po dvigubo proceso, pirma kondensuojant, vėliau kaitinant tirpintojuje buvo gautas produktas, kuris panašiai veikia bakterijas kaip ir penicilinas. Jau karo metu kai kurie tyrinėtojai buvo gavę panašius rezultatus, bet jiems nepavykė išskirti gryną vaistą ir identifikuoti jį su penicilinu.

Palestinos komisaras ir jo pareigos

Kaip laikraščiai praneša, kad nemaloniausias postas, kurį šiuo metu D. Britanijoje turi, yra Aukšt. Palestinos Komisar. Šis žmogus yra nemėgiamas žydų, arabų ir didžiosios pasaulio spaudos dalies, neišskiriant net pačių anglų. Jis ne tik niekam ir negali įtikti. Šita vieta, kurioje turbūt niekas nepavydi, yra šiuo metu generolo leitenanto Alan G. Cunninghamo užimta. Kada buvo jam pranešta, kad išsprogdytas karininkų klubas (kasino) Haifoje, jis tik perbraukė ranka per savo baltus ūsus ir nedavė jokių pareiškimų žurnalistams, kurie jį tada buvo apgulę tardamas: „No comment!“ Nuo to laiko (jau 15 mėnesių), kada jis buvo paskirtas Aukšt. Palestinos Komisar, pasidarė dar tylesnis. Laikė jo tarnybos perijodo Palestinoje buvo išsprogdyta dalis „King David“ viešbučio — žuvo 212 asmenų ir 428 buvo sužeisti. Jis pats per vieną atentatą vos išliko gyvas. Cunninghamas gyvena stropiai saugomas savo rezidencijoje, kuri yra pusantros mylios nuo Jeruzalės. Jis beveik niekur neišeina ir lanky ojus priima tik po trigubo patikrinimo, ar jie neturi su savim ginklų.

Tai jau nebe pirmą kartą, kada Cunninghamui tenka eiti nedėkingą pareigą. Poto, kai jis su savo 20.000 vyrų ir 68 lauko patrankom pralaimėjo Abisinijoje 13-ą kartų stipresnei italų armijai, buvo paskirtas komanduoti aštuntajai armijai Šiaur. Afrikoje. Jis turėjo išvyti Romelį iš Cyrenaikos, bet jam trūko stiprių toli šaudančių tankų ir todėl turėjo pasitraukti iki linijos Sollum. Tačiau dėl to Londone buvo jis pats apkalintas, neatsižvelgiant į jo dalinių blogą apginklavimą. Jis buvo nuo vadovavimo pašalintas ir tolimesnėje karo eigoje tepanaudotas tik „tėvynės fronte“. Nepaisant šio neteisingumo jo atžvilgiu, Cunninghamas niekad nesiskundė. Jo šūkis buvo: „I serve — aš tar-

Dabar gryną vaistą gaunama filtruojant. Nešvarumai, jungdamiesi su kitomis medžiagomis tirpiniuose, išsiskiria. Taip rezultate gaunama kristalini mišinys, kuris išbandžius parodė visas penicilino ypatybes.

Galimybės, kad sintetinis penicilinas bus galima sėkmingai panaudoti kovai su naujomis ligomis, glūdi tame, kad yra žinomos kelios penicilino rūšys, turinčios skirtingas charakteristikas. Šie skirtumai priklauso nuo penicilino molekulių sudėties. Skirtingų molekulių penicilinas kovoja su skirtingomis ligomis.

Cornell'o biochemistai, keisdami proceso cheminį junginių sudėtį, tikisi gauti penicilino rūšį, kuri būtų efektyvi kovoje su malyriją, džiova ir kitomis ligomis.

Jauna mergaitė, draugavau su vyrais; ir man buvo gera. Aš nežinau, ką mano motina veikė; niekados jos neklausiau.

Ji nuosirdžiai pasižiūrėjo į jį. „Ar suprantate, ką tai reiškia?“ paklausė ji.

Mr. Otkaras atsakė, kad jis supranta, ką ji turinti galvoje.

„Niekados nieko negaudavau už tai; selterio ir vieną ar dvi juosteles... Bet buvo puiku. Kol jaunas, tik tuo ir tesirūpini. O kai senstėjau, motina su kažkuo išvažiavo.“

Ji kurį laiką tylėjo. „O aš atvykau šičion“, ji pagaliau pridūrė.

„Dirbti?“ paklausė Mr. Otkaras.

„Gyventi“, ji paprastai atsakė.

„Ir kaip jūs gyvenate?“

Ji greitomis pažvelgė į jį. „Aš einu su vyrais,“ taip pat, kaip anksčiau.

„Tik dabar jūs prekiaujate tuo“, pasakė Mr. Otkaras imandagiai.

Ji palingavo galva; ir Mr. Otkaras tylėjo.

„Net ir šis užsiėmimas nėra labai pelningas.“

„Ne“, sutiko Mr. Otkaras. „Tikiu, kad ne. Bet kas jūs laukia, mano vaike?“

Jauna moteriškė atsakė, kad ji tikėjosi surasti turtingą žmogų, kuris galėtų ją mylėti.

„Bet tesurasdavau vargšus, kaip aš pati.“

„Net ir vargšai“, pasakė Mr. Otkaras išmintingai, „laiką nuo laiko turi mylėti.“

„Žinau“, sutiko ji. „Tai būna su manim. Aš taip pat turiu mylėti.“

Vėl ji pasižiūrėjo į jį, pusiau šelmiškai pusiau pasislepianti.

„Bet jeigu jūs parduodate patys save“, paklausė ji, „kas belieka parduoti?“

Mr. Otkaras nieko neatsakė; mat jis neseniai taip pat išsipardavinėjo.

Jauna moteriškė šalo, bet kalbėjo taip užsidegusi, kaip tik galėjo. „Niekas nereikš; jums nėra ko atsiprašinėti. Tik ką jūs sakėte, kad gyvenate su žydu... Paskutinis draugas, kurį aš turėjau, buvo taip pat žydas. Jis buvo rašytojas...“

„Tačiau jis negalėjo užsidirbti pakankamai pinigų, kad galėtų gyventi. Taip susiklosčius dalykams kaip jie yra...“

Jis norėjo, kad aš pasilikčiau, nes aš jam patikau. Bet jo draugai turėjo namus pietuose, kur jis galėjo važiuoti ir gauti tris kart per dieną pavalgyti. Tada aš išėjau; ką tik išėjau ir jį palikau. Aš nelaukiau, kad reikės taip badauti, kaip dabar. Tačiau manau, kad pasilepiau teisingai.“

Ji vėl nutilo drebėdama savo eimūsiu apsiuste ir popieriniuose bateliuose, su

nauju. Ir tikrai sako objektyvūs stebėtojai, jie tarnavo savo karaliui ir savo kraštui nieko nepaisydamos.

Toks Cunninghamo lojalumas betgi, sako, nereikšia „lavono klusnumo“. Palestinos žydai yra nuomonės, kad Cunninghamas nėra geriausias Palestinos Aukšt. Komis., iš iki šiol turėtų, bet toli gražu nėra ir blogiausias. (Geriausia jie laiko lordą Wanchope). Cunninghamas Jeruzalėje skaitomas kaip švelnantis veiksny britų mandato valdyboje. Kaip iš Jeruzalės V. Lersner-Brown praneša, nuopelnas Cunninghamo yra tas, kad iki šiol dar nesimta kruvinių represalijų prieš žydų maquis, kurios daug kartų buvo numatytos bei paskelbtos. Kada jį generolas Evelyn Barker kaltino — „minkšta laikysena“, jis atsakė: „Mano tėvas nebuvo joks mėsainikas, o profesorius. Prašau to neužmirėti.“

Cunninghamas gauna kasdien vidutiniškai apie 120 grąsinančių laišukų. Iki šiol jis atsisakydavo perduoti anoniminius laišukus saugumo organams, nes jis mano, kad dauguma tokių laišukų autorių nėra normalūs. Jie rašo iš liūdesio ir įtūžimo; daugelis iš jų neteko beveik visų savo artimųjų bei giminių nacių K. Z. lageriuose. Jeigu jie dėl to, palyginamai nepavojingu būdu, kaip kad rašymų grąsinančių laišukų, kelia vėją, Cunninghamas nenori jų už tai bausti. Kitaip yra, kada daromi ginkluoti užpuolimai. Po „ablavos“ sugautieji dažniausia suskirstomi į dvi kategorijas: „goats“ — tariamieji „atgailos ožiai“ ir „lambos“ — „nekalnieji avinėliai“. „Atgailos ožiai“ suvaromi į anglų lagerius ir ten laikomi neapbrėžtą laiką. Nežiūrint šių atsargumo priemonių, terorizmas nesumažėjo, bet dar padidėjo.

Jeigu žydų organizacijos Palestinoje (slaptos) nei gerai nei blogai apie Cunninghamą atsiliepia, tai apie kitą anglą, kuris laikė šio karo atvyko į Palestiną ir paruošė žydus kovai su nacionalsocialistais ir arabais nacių draugais. Tai buvo Ordre Wingate, tarp kit ko labai gražus ir labai drąsus vyras, kuris vėliau kovojo ir žuvo Burmoje. Winigate vardu žydai pavadino ne tik sodinamus įvairiomis progomis medžius, bet mokyklą, ir net daugelį įlegalių imigrantų į Palestiną laivus. Jeigu jis gyventų dabar, sako, būtų idealus Aukšt. Komisaras Palestinali.

Bet kadangi ano nėra, tai turi Cunninghamas kartumo taure iki dugno išgerti. Paskutiniu metu jis buvo net du kartus į Londoną pakviestas; du kartus jis yra pasisakęs prieš ginkluotą priemonę, kurią jis privalo atlikti Palestinoje prieš teroristus. Bet jis savo pareigose išskentės. Tylus pareigos žmogus, gal būt paskutinis anglų A. komisaras Sventijoje Zemeje iki iš anglų mandatą perims.

Dar vienas pavasaris

ROBERT NATHAN
Vertė V. TRUMPA

Jis galvojo įstoti pro langą, jeigu galima, paimti, kas tik pakliūtų, ir pabėgti. Buvo per vėlu. Zengdamas pirmyn jis apstulbo pamatęs juodą moters figurą, atsiradusią tarp jo ir šviesos, ir uždarancią langą; po valandėlės jis persigando išgirdęs riksmą panašų į „štai tenai“, kurisėjo iš virtuvės. Moteriškė pradėjo bėgti, šoko per taką, nerė kaip išgandinta višta per žemus krūmokšnius ir nutūpė tiesiog prieš Mr. Otkarą, kuris kaip galėdamas atlaikė smūgi.

Moteris, tačiau sugrįžo prie jo kojų ir ėmė šaukti iš skausmo: „O, mano kelis“.

Pavojau, metu galima iš karto viską pamatyti ir veikti. Atsidūręs panašiose aplinkybėse Mr. Rosenbergas būtų suakmenėjęs; jis būtų stovėjęs kaip statula, nieko negalėdamas daryti. Mr. Otkaras buvo visą pirmą akciją žmogus. Užpakaly sėdęs jis girdėjo šaukumus; jis matė, kad moteriškė buvo jauna ir graži ir kad ji buvo nusibrodžijusi keli. Sirdis ir protas kartu sakė jam, kas daryti. Pakėlęs ją savo rankomis jis pradėjo kiek kojos nešė bėgti. Jis taikė į parko šėimą arba kitą dar tolimesnę vietą. Bet po penkiadesimt žingsnių jo kojos atsiskakė bėgti ir jis ir jo našta sudribo ant suoliuko, be kvapo ir nuvargęs.

„Gerai“, tarė mergaitė, „jūs padarėte viską, ką galėjote. Bėk brolau, kol gali. Ir paimk tai su savim“.

Tai sakydama, ji įspraudė salerų ryšėlį į Mr. Otkaro rankas, tuo pat metu bandydama jį atstumti nuo savęs. Tačiau jau Mr. Otkarui nebebuvo kada pasprukti. Specialus policininkas jau skubėjo jų kryptimi, švilpdamas; o iš užpakalioėjo žmogus su balta kepuraitė ir žiursta, o jo užpakalyje vienas po kito bėrys virėjų ir kambarinių. Mr. Otkaras žinojo, kad jei jis bėgs, jie be abejojys; jis neturėjo jėgų pasprukti; ir dėl to jis abu, jis ir mergaitė, bus pagauti.

Daryti teliko viena. Ranka apkabindamas jo pečius, jis prispaudė ją prie savęs, aistringai apkabindamas; tuo pat metu pametė salerius nuo suoliu ir išleido lietaus virš galvų. Lyg žinodamas, ką jis turi galvoje,

ji nusvarino galvą ant jo krūtinės ir tokį padėtyje jie plaukandomis širdimis laukė policininko priartinimo. Jis net nesustojo jų paklausti ir nuskubėjo pro šalį, įsitikinęs, kad porėlis su lietaus buvo padori.

Jo švilpukas, atsitolimo, kurį sekė virėjai ir tarnai. „O manasai“, pasakė jauna moteris, kai jie praėjo pro šalį, „gudriai sugalvota“. Ir ištrūkusi iš jo glėbio ji savo juodomis akimis metė šelmišką žvilgsnį į Mr. Otkarą. „Kokiuo didvyriu jūs mokate apsimesti!“ murmėjo ji. Tada ji pasako bailiai žvalgydamasi aplink. „Kur yra salerai?“ paklausė.

Mr. Otkaras pasilenkė po suoliu ir padavė jai. Tada jis rimtai pasižiūrėjo į jos veidą, baltą, kaip ramunėlę, vainiklapis lietuje. „Ei, jau, kad iš tų salerų jums nebuo daug naudos. Nuo kada jūs esate nevalgūs?“

Jaunos moters akys pasidarė dar juodesnės ir ji sukando lūpas. „Kelios dienos“, susnabzdėjo.

Mr. Otkaras pakraipė galvą ir giliai atsiduso. „Jei galėčiau, norėčiau jums padėti“. Bet iš tikrųjų aš taip pat alkanas. Kai jūs pribėgote prie manęs, turėjau panašų tikslą, kaip ir jūs. Visas pasaulis badauja. Kas mums daryti?“

„Paimk truputį salerų“, tarė mergaitė. Ir ji ištiesė jam šakelę, mielaširdingai šypsodamasi.

„Ačiū“, tarė Mr. Otkaras. Ir pridūrė: „Paimsiu su savim ir padarysiu sriubą“.

Jauna moteris žiūrėjo į jį nustebusi. „Jūs turite pastogę? Tai puiku, atrodo“.

Mr. Otkaras papasakojo jai apie Mr. Rosenbergą, frankinę ir apie lovą su amūrais. Kai jis pabaigė, jauna moteris giliai atsiškvėpė. „Tai atrodo, man kaip danguje“, tarė ji paprastai.

Ir tuo tarpu kai lietus varvėjo nuo lietaus sargio aplink juos, ji atsiylygindama papasakojo savo gyvenimą.

„Mano vardas Elzbieta Cheney. Mano motina buvo našlė Naujoje Anglijoje; nežinau, kas buvo mano tėvas. Galbūt, jis buvo Mr. Cheney, bet ten, iš kur mes kile, nėra tokių Cheney. Tai pagaliau nesvarbu... Kai buvau

aukštais kulniukais. Mr. Otkaras norėjo ją apsikabinti, bet nežinojo kaip tai padaryti. Vietoj to jis nudengė savo kaklą ir pritraukė arčiau lietaus. Jis jautė draugišką simpatiją šiai jaunai moteriškai, kuri mąstė apie savo klientus.

„Aš manau, kad esu pasileidusi. Bet tiek pat, kiek daugelis vyrų, kuriuos pažinau. Ir aš žinau viską, kas reikia žinoti, apie meilę“. Ji uždėjo ploną baltą ranką ant jo rankos. „Turi būti moterims kaip aš vieta pasaulyje; sutinkate?“

„Meilės negalima parduoti, mano vaike“, tarė Mr. Otkaras nusimines.

„Kad daugiau nieko neturiu“, pasakė Elzbieta Cheney.

Maloniai šlamėdamas per medžius lijo lietus; su vėju atėjo silpnas miesto užgars, bląskomas kaip migla nuo-peršlapusių gatvių. Mr. Otkarui buvo šalta ir jis buvo šlapas; jis norėjo eiti namo. Ant širdies buvo sunku; nebuvo jam kas veikti nei parke nei pasulyje; jis niekam negalėjo pagelbėti, jis negalėjo palengvinti nei vieno, kenčiančio sielos. Jis net neturėjo tikėjimo, kurį galėtų atiduoti. Bet kai jis pakilo eiti, Elzbieta su-laikė jį.

Mr. Otkaras žiūrėjo į ją tylėdamas. „Mes esame dviese, mažame namelyje ir su viena lova. Kaip galiu aš tave paimti?“

„Aš būsiu labai rami“, prašė ji. „Gulėsiu kaip pelė. Tenoriu susilti tarp judviejų. Neturiu kur kitur eiti“.

Ir jis pastebėjo, kad ji verkė. „Be to“, šaukė ji, „aš susižeidžiau keli. Aš negaliu eiti; ir aš mirsiu čia parke, visiškai viena. Gražus kelis, žiūrėk“.

Taip sakydama ji pakėlė suknelę.

Tačiau kai Mr. Otkaras sumišęs nusisuko, ji prisipaūdė prie jo su abiejomis rankomis. „Nepalik manęs“, maldavo. „Aš bijau. Garbės žodis — aš susijaudinusi. Jeigu jūs mane paliksite, nežinau, ką aš padarysiu“.

Ji buvo rimta; jos balsas, drebojo, jos rankos iš nusivylimu ikibo į jį. Jis negalėjo nusikratyti. Atsidusdamas jis pasilenkė ir pakėlė ją. „Labai gerai, einam namo“.

Ir jis pridūrė, kai jie jau kartu, keliavo taku, savo ranka padėdamas ją šluoti šalia jo: „Aš esu per senas, tokiems dalykams“.

VII Skyrius

Elzbieta Cheney atvykimas padarė Mr. Rosenbergui netoki įspūdį, kokio Mr. Otkaras laukė; Mr. Rosenbergas pabalo ir atsi-

Kartą vienas smalsuolis paklausė garsųjį Prancūzijos politiką, pacifistą ir buv. Tautų Sąjungos kūrėją Aristidą Briandą: „Koks jūsų gyvenime yra buvęs laimingiausias momentas?“ Tur būt žinote, koki atsakymą davė tas Nobelio taikos premijos laureatas, bet dėl visa ko leisimėsi jį pakartoti: „Kartą, vėly vakarą, pasakoją Briand, grįžau iš posėdžio. Kaip tyčia sunegalavo viduriai ir dėl to buvau priverstas dairytis nuošalesnės vietos. Silpnos elektros šviesos atspindyje netoliese pastebėjau kaž kieno paminklą, nuo kurio į vieną pusę krito tamsūs šešėlis. Jo priedanga ir nutariau pasinaudoti: atsisėdėjau palta, atsijuosiau kelines ir ... tuo momentu iš kažkur išlindęs suodinas, skarmalotas žmogelis įnyko mane kolio: „kiaule, tu kiaule, kam tu terši mūsų mylimojo Briand paminklą ...“ Šis momentas, kurio metu tas paprastas juodadarbis iškiliojo mane už mano paties paminklo (nežinodamas, kad aš esu jo originalas) teršimą, buvo laimingiausias mano gyvenime.“ Šis nuotykis galėjo būti tikras ar paties Briand sugalvotas, nesvarbu, bet jis akivaizdžiai parodo, kaip didieji vyrai vertina jiems nepažįstamų, paprastų žmonių pagarbą ir meilę. Mes taip pat garbame savo didžiuosius kunigaikščius, dieviname kritusius kovos laukuose už Lietuvos laisvę, gerbiame kultūrininkus, dvasiškų ir daugelį kitų, kurie guli ... po juodąja žemele. Jie, niekas negali ginčyti, viso to verti, bet kaip yra su tebegyvenančiais mūsų žymiaisiais vyrais? Kaip vertiname tuos kukliuosius didvyrius, kurie, kaip niekada nepavargstančios skruzdės, be paliovos neša kultūrinę, brangenybę į lietuvių tautos lobyną? Jų dėka tas lobynas išaugo ir dabar tebesitiepia į pasaulinės kultūros aukštumas. Jis nuolat didėja ir dabartinės, rodos, neįmanomos sąlygose, ne į didžiausiu atsidavimu, valia, atkalumu ir nepalijamam trūsui kaupia, kuria tas negausus mūsų mokslininkų darbusčiųjų skruzdžių-skaidčius. Kaž kaip negirdomis prasliko pro mūsų ausis žinutė, atklydusi iš smaugiamos tėvynės: „...nutarė pašalinti iš Lietuvos Mokslo Akademijos prof. V. Krėvę, M. Biržišką ir kt...“ Už ką? Už tai, kad jie nenusilenkė akmeniniams stabul, nepardavė savo sąžinės, nesutiko būti klastotojais mokslo šventovė, ir istorijos, ne norejo profanuoti patį mokslą; už tai, kad pasirinko, kaip ir mes pilkieji žmoneliai, žiauriau tremtinių dalį. Tokių pat kelių eina dar keletas nenuvargstančių Lietuvos mokslininkų: filosofas V. ... , prof. inž. Graurogkas, prof. Kolupaila, dr. A. Maceina ir kt. Dažnu atveju, kietos kasdienybės spaudžiami, pamirštame juos, paliekame vienus žinoti jų varginuose kambarėliuose, pamirštame, kad netekę jų, neturėsime, ką ton vieton statyti, pamirštame pagarbą ir meilę jiems. Ne apie materialinį pamiršimą čia kalbama. Ne, — jo vietoje turim didesnių vertybių: lietuvišką nuosirdumą, šilumą ir meilę. Jomis turėtume apsupti, turėtume vienokia ar kitokia forma suteikti jiems lietuvių tremtinių garbės piliečių vardą. Tegu neatstos jis aukštų mokslinių įstaigų aureolę.

sėdo kampe nieko nepasakęs. „Ar mums negana rūpestių“, sušuko jis pagaliau. „Jūs dar juos didinate? Ar čia viešbutis? Manau, kad dabar aš turėsiu miegoti ant grindų, kaip žuva“.

Mr. Otkaras atsakė, kad Miss Cheney nesudarys rūpestių, kad ji miegos tarp jų abiejų, neužimdama daugiau vietos kaip pelė. Tie užtikrinimai nesužadino Mr. Rosenberg, kurį tebesėdėjo apsiplaukęs savo kampe. „Ji kur jūs žinote, ar ji rami ar ne? Galbūt ji spardys lovoj?“

„Ne“, pasakė Elzbieta su įkvėpimu.

„Gera!“, atsakė Mr. Rosenbergas, „aš tesa-kau, kad to nebūtų. Kai aš einu miegot, nenoriu ginčytis. Jei jūs spardysitės, aš spirsiu taip pat ir viskas. Bet Otkarai, koks tu žmogus! Visuomet parneši namo rūpestius. Ar tu niekad nepagalvoji apie mano karjerą?“

Ir atsigreždamas, piktai į Elzbieta jis sušuko: „nenoriu, kad kas nors kištųsi į mano darbą“.

Mr. Otkaras nieko neatsakė; mandagus ir išsigančias jis sekė Elzbieta Cheney. Jauna moteris atgavo save; tuo pat metu ji atgavo savo jėgas. Ji bandė šypsotis meilikaujančiai Mr. Rosenbergui; tačiau smulkininkas tik purtė galvą. Tada ji staiga pasikeltus; atsiėjo išdidi ir stati, liekna ir lyg tekanti; akys užsidedė, bet ant jos skruostų, šlapių nuo lietaus, ir baltų iš nuovargio tebebuvo asarų pėdsakai.

„Ką!“ sušuko alfarmuojančiai Mr. Rosenbergas; „ji pradės verkti“.

„Ne“ atsakė Elzbieta žūliai. „Jau seniai išsiverkiau. Egoista, žmogeli, nevarginsiu tavęs daugiau“.

Ir atsisukdamas į Mr. Otkarą ji pridūrė: „Einu. Ačiu už išgelbėjimą. Pasilaikykite salerų — sriubai. Sudiev — jūs labai malonus“.

Bet pasisukdamas ji užgavo keli ir dejuodamas susmuko lovoje. Tuoj pat Mr. Otkaras nusivilkio Mr. Rosenbergą apsiplaukę ir apklojo ją. Tada jis atsilaukė prie lovos ir nuavė šlapius jos batus.

„Sušildyti vandens“, šaukė jis Mr. Rosenbergui, trindamas ledines kaimenėtas kojas. Ji gulėjo aukštelininka, balta ir rami, ne-

SKRUZDĖS IR ŽIOGELIAI

lės, tačiau nuosirdžiais, tyrais, lietuviškais jausmais persunktas, lietuviška meile taria-mas ir vertinamas bug vertingesnis už su-klastoto ir kai kur prievartaujamo mokslo institucijų teikiamus titulus.

Visi žinome pasakelę apie pievų žiogelį, kuris saulėtomis vasaros dienomis be palio-vos čirpia džiugindamas prakaituojančio sienpiovio, grėbėjęs, artojo ar nuvargusio keleivio širdį. Jis linksmina visus žaviuoju vasaros metu, bet rudenį ... Taip, rudens ūkanoms atslinkus visi jį pamiršta ir tada šis linksminojas savo išmone turi ieškotis žiemavojimui urvelio. Būkime, bičiuliai, kan-trūs ir paklausykime kitokios tos pasakelės versijos: ji nenuobodėnė už pirmąją.

Tai buvo neseniai — 1945 metų vasarą. Paskutinėmis karo šūviams nuaidėjus, iš slėptuvių, niurių fabriku, dirbtuvių blokų ir kitokių landynių, kuriose alkani ir kruvinomi rankomis ištisas dienas ar naktis triūsė, išlindo scenos menininkai ir susispietę Augsburgo DP stovyklon pradėjo dirbti. Ne sau, žinoma, ir ne tai vienai stovyklai. Jų dvasinė ir širdies kūrybinė galia vertė juos, kaip tuos pievų žiogelius, teikti meno lietuvių išvargintoms sieloms. Stai kokiam tikslui jie buvo susibūrę į vieningą šeimą. Vykdydami pasirinktą tikslą, atvežė jie šiu dvasinių dovanų ir negausiai Mittenwaldo lietuvių kolonijai. Kad jūs žinotumėte, kokia ten bu-vo šventė! Visai kaip saulėtajais Lietuvos laikais: dainavo, šoko, vaidino. Buvo gražūs įsivaizduokite, visų scenos meno šakų atsto-vai specialistai vienoje krūvoje. Tiesa, nesima-tė čia mūsų teatro pažibos H. Kačinskio, bet jis buvo davęs pažadą atvykti į Augsb-urgą ir ten įsijungti į bendrą darbą. Kaž kur jiems visiems buvo pasiūlyta su visais įrengimais ir kambarių apstatymu vila: ateikite, gyvenkite ir savo menu stiprinkite

Nuobodūs veidai (II)

Nuostoliai, kurių niekas neskaiciuos

Neseniai vienoje lietuvių stovykloje įvy-kęs gaisras, pelenais nuvaręs keliolikos žmo-nių skurdų, tremtinių turtelį, vertė imtis plunksnos ir kalbėti viešai ne dėl tų pasku-tinių skurdų, kiekvieno tamptų į stovyk-los į stovyklą, ne dėl sveikų ar apipliusių batų, kurių nebuvo galima išgelbėti. Išgy-damas švarką ar batus, jų savininkas gal ir nemažai turėjo susiveržti. Tai nuostolis, bet pamažu, susiveržęs batus, skudurus ar kokį nors geresnį daiktą galima vėl įsigyti, taigi dėl tokių dalykų nėra ko viešai sielotis. O šaukštui, lėkštei ar dubenėliui įsigyti nu-kentėjusiems sumetę savi bendruomenės na-riai, už savuosius dar jautresni nelaimėi pa-

bematydama, ką dedasi aplink ją ir niekuo nesirūpindama. Jos apsnūdusi dvasia, per-vargusi, išsėjusi kažkur paslaptingoj tolimoj šaly, laikydama priė nuvargusio ir išbadė-jusio kūno tik ant ploniausių siūlų; vienas labiausiai vyliojančių prisiminimų. Nuo šios gyvenimo ribos galima grįžti, arba keliauti tolyn, amžiams neatsaukiama. Mr. Rosen-bergas paško ir įsmeigęs akis žiūrėjo į mažą išblyškusį veidą, skausmo pagautas. „Jai skauda“. Ir tekina nubėgo prie alu-minio katiliuko, norėdamas užkaišti vand-

Jis grįžo atgal ant galų pirštų. „Otkarai“, verkšleno jis, „koks tu kvailas! Ar negalėjai man pasakyti: „Rosenbergai, štai miršta, iš-bado žmogus“ Tada aš būčiau pasakęs: „Pra-šau, ponai, sėskitės““.

Mr. Otkaras šypsojosi. „Nieko, galėsi mane išbirti vėliau. Dabar mes turime pasistengti atsidyti tą nelaimingą moterį. Ar yra žibalo krosnelėje? Jei taip, užkurkite, nes jos dra-bužiai šlapi, o čia drėgna“.

Mr. Rosenbergas iš išgąsčio rovėsi plaukus, „Žibalo nėra. Sildytuvą tuščias“.

Jis sunarino rankas. „Eisiu pas Mr. Swee-ny. Paskolinsiu iš Mrs. Sweeny truputį ži-balo. Ne“ — kai Mr. Otkaras norėjo pa-duoti jam apsiplauti — „palik jai apsiplauti. Man jo nereikia, bėgtė visą kelią“.

Pagriebęs lietsargį išbėgo kaip patrakęs pasiskolinti puodelio žibalo iš Sweeny.

Mr. Otkaras tebetrynė Misi, Cheney kojas, norėdamas, kad jos biedname kūne vėl pradėtų vaikščioti kraujas. Klūpodamas šalia lovos menkame namelyje, kuris atsidavė žeme ir lietuvių, jis mąstė: Dabar aš darau viską, ką tik martingasis gali daryti kitam; aš jai atiduodu savo paties šilumą. Palaikyti kraujo tekėjimą, neduoti sušalti — ką gali daugiau žmogus padaryti šiame pasaulyje? Tegu jis stato miestus, meldžia Dievą, daro karus, rašo istorijas, komponuoja orkestrams muzi-ką — tamsa ir šaltis tykoja, pasirenge užlieti jį be garso. Gyvenimas yra viskas, ką jis turi; jis yra trumpalaikis, jis yra toks maži-tis, kad visas pasaulis su savo visa istorija atrodo nedidesnis, kaip vandens lašas; ir jo šilumoje yra džiaugsmas ir skausmas, o šalia jo auga grožis ir gyvena amžinai.

(B. L.)

tautiečių kilniuosius jausmus, reprezentuokite lietuvių dvasios polekius svetimtaučių tarpel Tokiomis nuotaikomis gyvena scenos darbuotojai, šių užmanymų išsipildymo trokšdami išlėdė juos mittenwaldiskiai lietuviai. Tai buvo taip neseniai, — tik 1945 metais. Po to atėjo ruduo, prasidėjo šalčiai ir šitie entuziastiški „žiogeliai“ buvo priversti kiekvienas sau ieškotis urvelo: H. Kačinskas į vieną pusę, Vasiliauskas į kitą; Sodzevičiūtė išskringuota, Knitaitis į JAV, „gimnazis-tam, uždrausta dalyvauti nemokymklinese or-ganizacijose ir sambūriuose“, baletmeisteris Modziliauskas, negavęs iš Kempteno lietuvių paramos ir dėl to priverstas, likviduoti ten įsteigtą baletu studiją, nuėjo pas Muencheno vokiečius ir įstojo į jų teatro baletu trupę. Nūrus ir šaltas ruduo menininkams. Šaltis dvelkia iš lietuviškos visuomenės širdžių: š. m. vasario mėn. 7 d. apygardos atstovų suvažiavime Augsburge kaž koks entuziastas, nupasakojęs scenos „žioelių“ vargus, siūlė apsvastyti lietuviško teatro steigimo reikalą ir galimybes. — Tylu: tribūnų burnos likosi užsčiaupę ir siūlymas dingio „svarbesnių“ reikalų maišatyje. Tik pavieniai „žiogeliai“ — lietuviškos dvasios stiprintojai ir lietuviš-kų jausmų žadintojai, kaustomi aplinkos šal-čių, jautriai čirpia „Būtų gera, kad Trem-tinių Bendruomenės vadovai neatidėliodami susirūpintų dramų aktorium. Būtų gera, kad jie sueitų į kontaktą su žymesniais tea-tralais, išklaustų juos ir bendrai nuspręstų, ką reikia ir ką galima padaryti Dramos Teatro gerovei.“ („Žiburiai“ nr. 10.) Tokia yra pasaka apie „žioelius“, kurie, dramų aktoriaus Ant. Skėmos žodžiais, „neblogai vaikštinėja žmogiškos sielos, labirintuose, bet kasdieniškuose paklysta“, užtat turi atsirasti kaž nors, kas juos globotų; be globos, jie skursta, dvasiniai sušala ir žūva, kaip tie

sirodė kitataučiai. Po dienos kitos, kad ir viskio netekęs, gyvas žmogus tarp žmonių ir vėl gali pradėti gyventi.

O vis dėlto yra dalykų, dėl kurių šia skau-džia proga reikia viešai kalbėti. Kalbai pa-grindo duoda ugnį žuvusieji kultūrinės ir visuomeninės reikšmės jau nebeatstatomi tur-tai — unikumai. Norint juos turtus paskirs-tyti ir apsaugoti, nemaža ligi tol buvo sielo-tasi žmonių, kurie turėjo gražiausių norų ir projektų, bet visiškai tuščią kišenę. Tiems turtams apsaugoti buvo reikalingas... šiek tiek mažiau biurokratizmo, šiek tiek lietu-viškiems reikalingam jautresnės sielos, ir šiek tiek pinigų. Gal eiliniams kultūrininkams bū-tų užtekę sielos ir rūpestingumo, bet jie vi-siškai bepinigiai, kad būtų galėję viską pa-daryti savo lėšomis. Visi gražūs sumanymai atsidavė, lyg kaktą į sieną, o ilgi mėnesiai ėjo, ir nieko nebuvo padaryta, kol liepsna sutvarkė reikalą. Kalba sukosi dėl keleto tūkstančių markių, taigi, žiūrint reikalo ne-kainojamos reikšmės, dėl smulkmenų, dėl labai gėdingų ir nereikšmingų smulkmenų, kurios būtų išgelbėjusios mūsų kultūrai ir is-torijai milžiniškus, tiesiog neįkainojamus tur-tus.

Tie turtai gaisro metu žuvo, nuėjo į pele-nus. Ką buvo kaltas, tas išsiteisins, ar ki-tam suvers kaltę. Po tam tikro laiko viskas bus užmiršta. Tam tikros srities kultūrinin-kai galės pagrauzti pirštus, kad taip atsitiko, o mūsų tarpe yra žmonių, kurie galėjo ir privalejo padaryti viską, kad tai ne būtų. Tai turėjo būti padaryta jau seniai, gal ir būtų buvę padaryta, jei ne mūsų aklaš lai-kymasis buhalterinių smulkmenų ten, kur ne-reikia, jei būtų netrūkę šiek tiek lankstumo ir jautrumo tautos reikalam.

Kas nori, dabar gali kelius nusibružinti beatgailodamas, bet neįmanoma jau surinkti pelenų. Tik ši skaudi pamoka turėtų biuro-kratizmą mėgstančius išmokyti vieną kartą, kad tautos reikalai ir turtai nėra jokia pri-vati krautuvėle ir kad čia negalima laukti pakylant kainų. Antraip nepalijamam kar-tosi skaudi istorija: vieni sielosie ir rūpin-si, bėgios iškišę liežuvius, o kiti į viską žiūrės pro pilkšvus biurokратиškus akinius ir leis viskam nykti net ir tada, kai mes tiek maža teturime. Tokiu atveju veltui būtų visi gražiausi projektai ir didžiausios mažųjų pastangos.

Tikiuos, kad lietuviško kultūros turto, reikš-mingo visai tautai, dar yra ir kitur pas pri-vačius asmenis. Be rimtesnės apsaugos, be plano laikomas, tas turtas lengvai galės su-nykti ir kitur. Mūsų vadovaujančiųjų įstai-gų pareiga būtų, nežiūrint smulkmeniškos raidės, ieškoti skubių priemonių tokioms brangenybėms apsaugoti. Antraip beprasmiškas darosi kelerių metų rūpestis. Tekės tiems žmonėms, kurie, suprasdami reikalą, saugo jo ką atvežė, nuo bombardavimų ir nuo kio-tokių pavojų.

vasaros pievų dainininkai žvarbiam rudenii atsielins. Juk ir A. Skėmos žodžiuose aiškiai girdėti rudeniska, vien savo specialybę lie-čianti melodija: dramos, dramai, drama. Kaip vaidybos studijos pratybose: matome, vertiname ir reaguojame: rudeniškos nuotai-kos bendruomenėje, — jokios apčiuopiamos paramos scenos menininkams, todėl jie klinka ir šaukiasi lietuviškos globos. Toji globa privalo nedelsiant ateiti ne vien dramos spe-cialistams, bet visų rusių scenos meninin-kams. Šalia šių pagalbos šauksmo minčių jungiame pamokslinę pastabą: scenos meni-ninkai turi visi drauge veikti, susiburti į orga-nizaciją venetą, paruošti konkretius planus ateities darbui, reikalingos globos pasidlyms ir visa tai patiekti L. T. B. Vadovybel. Atsi-mintina, kad globos ar paramos gavimas šiandieninėse apstovose dažniausiai pareina nuo reikalaujančiųjų veiklumo, nuo spaudimo iš apatios, ne iš viršaus.

J. Jasinskas.

Mokytojų tarnybiniai reikalai

Mokytojai skiriami ir atleidžiami Svie-timo Valdybos nutarimais. Mokytojus skirti ir atleisti pristatė direktoriai bei pradžios mokyklų inspektoriai.

Mokytojų skyrimas ir atleidimas įrašo-mas į vadinamą įsakymų knygą. Svetimo Valdybos nutarimai bei įsakymai turi tel-sinės reikšmės mokytojų tarnybai (įskaityti į pedag. darbo stažą ir į event. pensijų iš-tarnavimo laiką. Kadangi mokytojai turi labai nevienodą ir nepastovų pamokų skai-čių, tai mokytojų tarnybai dokumentuoti yra dar būtinas reikalas, kad mokytojų tu-rimas sav. pamokų skaičius būtų fiksuotas mokytojų tarybos protokoluose, kur su-rašomas pamokų pasiskirstymas.

Mokyklų dienynai taip pat yra tos rū-šies dokumentas.

Tenka konstatuoti, kad ne visi mokyte-jai rūpinasi savo tarnybos teisiniu sutvar-kymu. Yra atsitikimų, kad ištisus metus dirbą mokytojai nereikalauja iš savo direk-torių ar pr. mokyklų inspektorių, kad tar-nyba būtų Svetimo Valdybos fiksuota.

Svietimo Valdyba tuo reikalu pagamine ir išsuntinėjo mokyklų vadovybėms atitin-kamus tarnybos lapus, kurių po 1 egz. turi gauti mokytojas, kaip dokumentą, įrodantį jo tarnybą tremtyje.

Kandidatų į mokytojus turi patiekti tikrų žinių apie savo asmenį, mokslo cenzą ir stažą, kad Svetimo Valdyba būtų tikra, su kuo turi reikalą.

LTB Statutas įpareigoja Svetimo Val-dybą ir mokyklų vadovybės saugoti bendruomenę ir jos mokyklą nuo negėrovų ir kenksmingo elemento.

Iš antros pusės, teisėtai bendruomenės mokytojo reikalai turi būti ginami, kad jis nebūtų neteisėtai suauvalavimų auka. Sv-timo Valdyba daug turėjo galėti laiko to-kių bylų narpliojimui, tačiau ji laiko savo pareigai stovėti teisėtumo ir teisingumo sargyboje.

LTB.

Išpūdingas Solistų koncertas Schweinfurte

Mūsų menininkai yra tarsi naujųjų laikų vaidilos, kurie savo kūrybos galia palaikė ne tik pilkųjų tremties dienų gesinamą Tė-vynės mellės ugnį, bet atskleidžia svetimie-siems lietuvių tautos meno lobyną; ir tuo pačiu jie aktyviausiai dalyvauja mūsų kul-tūrinėje kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Sweinfurto lietuvių bendruomenė kovo 17 d. turėjo malonią progą paklausti koncerto, kurį miesto salėje davė Augsburge lietuvių solistų trupė, vadovaujė Vilniaus operos di-rigento Jeronimo Kačinskio. Koncerto pro-gramos pirmoje dalyje buvo išpildyti vien li-tuvių kompozitorių (St. Simkaus, A. Kača-nausko, E. Gailevičiaus ir kitų) kūriniai, o antroje dalyje žymiųjų Europos muzikų: G. Verdi, G. Puccini, R. Wagner, M. Musorga-ky operų arijos ir ištraukos iš jų.

Programą išpildė Vilniaus operos solistė J. Kristolaitytė, (lyr. kolat.sopranas), solistas tenoras St. Baranauskas, sol. A. Paukštys (Bas-Baritonas), sol. J. Seštakauskienė (mez-zo sopranas) ir Vilniaus Filharmonijos klar-netistas A. Ambrozaitis. Solistams akompo-navo J. Kačinskas.

Nors salės akustika yra bloga ir nėra pritaikyta vokalinams koncertams, tačiau solistai dainavo nuosirdžiai ir publikos bu-vo linkamai įvertinti.

Bene didžiausias publikos simpatijas lai-mėjo J. Kristolaitytė. Solistės lyriniai žvel-nus balso tembras su turiningais ir skam-biais kloritūfo niuansais žiūrovuose kalė pasigėrėjimą. Dėl to ji be programoje nu-matyty ir puikiai sudainuotų: „Kad aš nas-laitėlė“, A. Kačanausko, „Palankė, palankė“ St. Simkaus, I ir II arija iš operos Rigolet-to, G. Verdi, daug kartų publikos buvo iš-šauktą į sceną ir prašoma kartoti.

St. Baranauskas savo stiprių ir sultingų plataus diapazono tenoru itin užkariavo žiū-rovus. Ypatingai galingą skambėjo: „Kur prapuolė tas takelis“ St. Simkaus, arija iš op. „Pajacai“, muz. Leoncavallo ir „bisui“ arija iš op. „Tosca“. Pabaigai, akomp J. Kačinskui buvo išpildyta Fr. Schuberto „Piemenėlis ant uolos“, kurį atliko J. Kri-sistolaitytė ir klarinetu A. Ambrozaitis.

Tenka pridurti, kad operos solistų dainos meno schweifurtečiai buvo pasilgę ir taip vykusiai praėjęs koncertas visų buvo ne-kantriai lauktas. Visi tautiečiai šilai ir su lietuvišku vaišingumu globojo seniai lauktus augsburgiškus solistus.

J. Sudavas

MINTIS

Kas sunkina mūsų padėti

Jau ne kartą buvome savo Centrų įspėti, kad kova su įvairiausio plauko nusikaltėliais privalo būti suaktyvinta, ne tik kaip prieš antisocijalinį elementą, bet ir kaip prieš savo bendruomenę, provokatorių, apmokamą ir siundomą svetimos rankos. Laikas atviromis akimis apsidairyti ir galutinai sudrausti visus tuos, kurie bando ar bandys trukdyti mums kaip žmonėms egzistuoti ir kaip tautai vesti besąlyginę kovą už visos tautos šventiausias reikalus. Ypač, turint galvoje šių dienų naujuosius politinius įvykius.

Jau praėjusių metų Vasario 16 dienos proga mūsų centrai labai atvirai įspėjo, sakydami, kad mūsų priešais prieš mus bandys sukelti demoniškausias jėgas. Už tat, juo toliau, tuo labiau mes turime būti apdairūs ir susidrausminę. Vieno kreivas žingsnis meta šešėlius, visai mūsų bendruomenei. Dėl to ir kova su antisocijaliniu — kriminaliniu elementu turi apsiriboti ne tik mūsų stovyklų vartais, bet ji turi siekti ir visur ten, kur tik randasi mūsų tautietis, nes mes ne savo namuose, bet svetur, svetimųjų tarpe. O kadangi mes esame ypatingoje padėtyje, todėl ir mūsų kova su kylančiais iš lietuviškosios bendruomenės nusikaltėliais irgi turi įgauti išimtinąją padėtį. Nebojantiems teismų sprendimų ir jų bausmių, komitetų įspėjimų ir tautiečių ir žmogaus gero vardo reputacijos, tokie reikiai paskelbti viešą boikotą, ne tik ant stovyklų lentų bet ir spaudoje, kad tokiu būdu būtų galima nuo tokio elemento galimai toliau atsiriboti. Kitokių priemonių šiose sąlygose mes neturime, o mūsų globėjai — mus žiūri kaip į masę, o ne kaip į pavienius žmones individus. Svelnesnės priemonės jau nieko nepada. Kova turi būti skubi, griežta ir besąlyginė. Kiekvienas netinkamas, tautiečio žingsnis turi būti tinkamai įvertintas, nežiūrint iš kur jis būtų atsiradęs.

Mums yra svarbu tai, kad mūsų aplinkumoms kietas, kiek tai nuo mūsų valios priklausoma, privalo būti švarus. Todėl kova su įvairiausio plauko vaikštinėmis iš stovyklos

stovykla, turi būti skubi, efektinga ir griežtai teisinga. Neaiškiam elementui, be komiteto, kuriam jis priklauso, pažymėjimo, nei vienai nakčiai, nei vienai dienai neturi būti vietos ir bet kokios globos. Ir tai ne tik stovykloje, bet ir visoje tos stovyklos apylinkėje.

Tai reikėtų įsidėmėti ne tik gyvenantiems stovyklose, bet ir už jos ribų, kurie dažnai yra neblogoose santykiuose su vietos gyventojais ir savo geru vardu, laikinai padėdami tokiam įsikurti ar apsigyventi, tokiu būdu padeda dažnai ir besislapstantiems pasislėpti ir paslėpti savo nusikaltimų pėdsakus.

Kitokio sprendimo negali būti, jei norime išlikti kaip žmonės ir kaip lietuviai. Tik vienybėje galybė!

A. Rot.

Pradinės mokyklos darbu, paroda

Traunsteine veikia Unrras žinioje DP pradinė mokykla, kurią lanko lietuvių, latvių, estų ir rusų tautybių mokiniai. Mokykla sukurta pagal tautybes grupėmis. Kiekviena grupė sudaro paskirą tautinę mokyklą, kurioje dirba atitinkamos tautybės mokytojai ir vedėjas. Visą mokyklą administruoja Unrras skirtas direktorius.

S. m. kovo 17 ir 18 d. d. mokykla, baigdama mokslo metus, surengė mokinių darbų parodėlę. Rankdarbiai išstatyti kiekvienos tautinės grupės atskirai. Peržvelgus parodos eksponatus, krinta į akis visų tautybių darbų temų vienodumas. Tai gal pareina nuo bendrų apysėdų, darbo sąlygų, gaunamos medžiagos ir k. Parodoje visose grupėse vyrauja piešiniai, lipdyba, pynė, siuvėnėjimai, mezginiai, drožinėjimai, vadovėliai ir sąsiuviniai. Tačiau kiekvienoje grupėje bendrų parodėlės temų fone žymu ir kompozicijų skirtingumą su tautiniais motyvais.

Lietuvių skyriuje darbų nepergausu, bet parinkti meninių atžvilgiu gana geri. Turint galvoje medžiagų ir įrankių trūkumus, net ir

Ne tas yra didis, prieš ką milijonai, prispausti vergijos, žemyn galvas lenkia, o dvasioje keikia. V. Kudirka.

UNRRA-OS INFORMACIJA

UNRRA

Viešosios Informacijos Istaiga
U.S. Zonos Vyriausioji Būstinė

1947 m. vasario 14 d.

Tiesiogiai realizuoti latvių, estų, lietuvių ir ukrainiečių DP laikraščiams.

Straipsnio vertimas iš „Pravdos“ („Tiesos“) Nr. 255 (10.337) 1944 m. spalio 26 d.

REPATRIJUOTI SOVIETŲ PILIEČIAI YRA APROPINTI DARBU

Prieš dvejus metus sovietų vyriausybė nusprendė repatrijuoti sovietų piliečius, kurie vokiečių — fašistinių agresorių buvo jėga atgabenti. SSSR repatriacijos įstaigos ir visi užsienio kraštai, kur mūsų žmonės buvo jėga nugabenti, turi atlikti didelį uždavinį. Milijonai sovietų piliečių buvo sugrąžinti iš vokiškos vergijos.

Sovietų vyriausybė išleido daugelį direktyvų ir taisyklių, kad garantuotų repatrijuotų asmenų teises ir privilegijas. Jie atgauna visas sovietų piliečių teises ir aktyviai dalyvauja darbe, viešame ir politiniame mūsų gyvenime. Atvykę jie į repatriacijos surinkimo centrus gauna kariuomenės davinį, kol jie pasiekia savo paskyrimo vietas. Visi repatrijuoti žmonės gauna taip pat nemokamą medicinos aprūpinimą, reikalingieji gauna taip pat batus, drabužius ir baldinius. Atvykę į savo gyvenamą vietą, reikalingiems teikiama vienkartinė finansinė parama.

Repatrijuotieji žmonės, kurie pradeda darbą, pilnai naudojami darbo įstatymais ir įsigyja tas pačias teises bei privilegijas, kaip ir tų pačių imonių darbininkai bei tarnautojai. Vyriausybė yra įsakiusi imonių vadovams ir direktoriams repatrijuotus, priimti į savo skyrius. Dirbantieji metalo, anglies ir miško pramonėje gali gauti iki 15.000 rublių pensiją individualiam namui pasistatyti, išsimokant per 15 metų, be to, pensija iki 5.000 rublių teikiama namų apyvokos daiktams įsigyti, atsisiekiant per 5 metus.

Repatrijuoti būvę karo belaisviai taip pat turi atleistųjų Sovietų armijos karių privilegijas; vietos įstaigos turi aprūpinti juos darbu pagal specialybę, duoti gyvenamąsias butus, kūrą, teikti medžiagos ir paskolą remontui, pertaismui ir namų statybai, namų apyvokai ir tt., mėnesio būvyje.

Repatrijuotuos daugiavaikės motinos įgyja nuo repatriacijos dienos į SSSR teises pagalbai ir privilegijas.

Pagal Tasso agentūros pranešimą, SSSR repatriacijos ministerių tarybos komisijos įstaiga paskelbė, jog 80% repatrijuotų žmonių iš vokiečių vergijos yra gavę darbą. Pusė jų dirba žemės ūkyje, kiti — pramonėje. Daugelis jų vykdo ir atlieka labai aukštą darbo produkciją. Pavyzdžiui, tarp 4.500 repatrijuotų asmenų, dirbančių įvairiuose Charkovo imonėse, yra daugiau negu 1.000 stachanoviečių (pirmos eilės darbininkų). Daug tūkstančių repatrijuotų darbininkų dirba Don baso anglies kasyklose, metalurgijoje ir mašinų pramonėje, kolchozuose ir sovchozuose Ukrainoje, Baltgudijoje ir kitose respublikose, jie dirba antro, trečio ar ketvirto standarto darbu.

Sovietų piliečių, atgabentų į Vokietiją, tarpe buvo daug mokytojų žmonių. Dabar jie vėl dirba kaip specialistai. Daugelis repatrijuotų asmenų studijuoja. Vien Ukrainoje lanko aukštąsias mokyklas ir techniškus universitetus daugiau negu 7.000 žmonių.

Simtai tūkstančių vaikų kartu su suaugusiais nukentėjo vokiečių vergijoje. Išlikę išvaduoti ir sugrįžo namo. Daugelis jų surado savo tėvus. Našlaičiai įsūnyti, patalpinti vaikų namuose, jaunuimui namuose, mokyklose ir profesinėse mokyklose. Daugiau negu 50.000 šių vaikų tokiu būdu yra aprūpinami. (Tass).

Sovietų misijos Regensburge adresas: Theodor-Koerner-Str. 18.

Mokslo dokumentų sudarymas

Karo metu daug kam mokslo dokumentai žuvo, o jie pirmoje eilėje reikalingi mokytojams ir studentams.

Svietimo Valdyba, patiekus jai patikimų įrodymų, sudaro atitinkamus pažymėjimus, kurie atstoja karo metu žuvusius dokumentus. Tokiems dokumentams sudaryti Svetimo Valdyboje yra įgaliotas vienas narys. Anglų zonoje dokumentams sudaryti Svetimo Valdybos yra įgaliotas Vyr. Inspektorius.

Niekas kitas tokių dokumentų sudarinėti nėra įgaliotas.

Egzaminus laikyti pašaliečių teisėmis mokslo cenzo pažymėjimui gauti Svetimo Valdybos nustatyta tvarka leidžiama tik šiose gimnazijose: Hanau, Muenchen, Nuertingen ir Detmold.

Yra sumetimų Svetimo Valdybos nustatyti tvarką, kad gimnazijų abiturientams išduodami brandos atestatai turi būti Svetimo Valdyboje įregistruoti. LTB.

LEKTUVAS TURIS 2.750 KM GREITĮ
AAF (Amerikos oro pajėgos) netrukus bandysiančios raketinių principu varomą lėktuvą, kuris 25 km. aukštyje galės skristi iki 2.750 km per valandą greičiu.

AAP pranešime sakoma, kad lėktuvas kol kas būsiąs naudojamas tik mokslo tikslams, kaip skraidanti tyrimų laboratorija. Juo bus galima nustatyti, kaip veikia toks didelis greitis. Lėktuvo skridimo tolis būsiąs tik apie 150 km.

Lėktuvo ilgis — 10 m. sparnų plotis — 9 m. Motoras, kuris susideda iš 14 vienetų, turės bendrą 3.000 kg stūmimo jėgą. Viso lėktuvo svoris su 3.700 kg. varomosios medžiagos bus 5.920 kg.

Lėktuvas, kuris pavadintas XSI yra sukurtas pagal bendrą AAF „Bell“ lėktuvų korporacijos ir Tautinio aeronantikos komiteto programą.

Memmingenas

Siomis dienomis Memmingen — Berg stovykloje buvo paskelbti pirmojo skryningo rezultatai. Kartu šia proga buvo „patikslinti“ ir skryningo daviniai Memmingeno Aerodromo bei miesto stovyklose. Rezultate DP tautiečių neteko 102 asmenys: 38 estai, 33 lietuviai, 2 latviai, 2 lenkai, 2 olandai. Vist jie turi apiešit stovyklą ir įsigyti į vokiečių ūkį.

Tenka pažymėti, kad atitinkamų pareigūnų elgesys su šiais dvigubai išvietintaisiais asmenimis buvo daug mandagesnis ir švelnesnis, kaip perėita kartą.

Rysium su tuo, kaip netekę DP tautiečių turėjo pasitraukti iš Aerodromo stovyklos komiteto pirmininkas inž. Augustinavičius, sėkmingai vadovavęs stovyklos bendruomenei. Komitete įvyko kai kurių pasikeitimų.

Balandžio 13 d., per Atvelykį, Memmingeno apylinkėse gyvenančios baltų tautos organizuoja savo darbų parodą, kurioje stengsis atvaizduoti, kokius darbus DP gali atlikti. Numatoma platesnis rankdarbių skyrius. Atskirai bus įruoštas ir tėviškes kampe. Tiekimasi, kad parodą aplankys suinteresuoti asmenys iš kariškių bei kitų įstaigų. Šia proga komitetas kviečia visus geros valios lietuvius iš savo darbais ir eksponatais paremti parodą, kad lietuvių pasirodymas būtų tinkamas ir gražus. Platesnių informacijų teikia Memmingeno Aerodromo stovyklos komitetas.

MEMMINGENO STOVYKLOS TEATRAS

Penktadienį, kovo 28 d. 19 val. 30 min. stovyklos teatre įvyksta Kauno Didžiojo Teatro operos solistės Vincės Jonuškaitės koncertas.

Programoje K. V. Banaicio, J. Gruodžio, C. Monteverdi, A. Scarlatti, G. B. Pergolesi, G. Rossini, S. Simkaus, V. Jakubėno, E. Griego, P. Čaikovskio, A. Thomo ir kitų kūrinių. Prie fortepiono dr. Franz Hallasch.

Bilietai nuo ketvirtadienio, kovo 27 d. 10—12 val. ir 14—16 val. gaunami spaudos kioske ir koncerto dieną vakare prie įėjimo.

Austrų prof. Ebers ypatingai pagerbė naują lietuvių Dr. V. Dambravą.

Šią vasarą Austrijoje, Innsbruko universitete iškilmingame posėdyje buvo įteiktas

daktaro diplomas lietuviui teisininkui Vytautui Antanui Dambravai. Tenka pažymėti, kad visų doktorantų tarpe V. Dambrava būvo vienintelis užsienietis. Naujasis teisų daktaras dar jaunas, 26 metų amžiaus, kilimo iš Utenos. 1943 m. buvo baigęs Vilniaus Universiteto Teisų Fakultetą, o Innsbruko Universitete išlaikė papildomuosius ir doktoranto egzaminus, parašė ir apgynė disertaciją tema: „Grundzüge des Verwaltungsverfahrens“ (Administracinio proceso pagrindai). Šio universiteto Teisų Fakulteto ord. prof. Ebers, disertaciją įvertindamas tarp kitko įrašė: „Šis darbas 255 pusl. dydžio ir jis yra atsiradęs norint padėti savo tėvyneje, atkuriant lietuviško administracinio proceso įstatymus... Autoriaus uolumas, eir stropumas pelno ir užtarnauja pagarbą, pilną pripažinimą ir pagyrimą...“ Doktoranto diplome pažymėta: „Suteikiama teisė mokslų daktaro vardas, garbės teisės ir privilegijos“. Disertacijos didikacija: „Mano motinai Sibire“. Innsbruko lietuvių studentai V. Dambravą pagerbdami įteikė jam lieuvių sambūrio garbės ženklą — juostelę. (vi)

Lietuviai gali stoti į Lenkų Pertvarkomąjį korpusą D. Britanijoje

Nemažai buvo lietuvių įjungti į Anderso armiją Italijoje. Tai daugiausia lietuviai iš Vilniaus krašto, kurie buvo laikomi Lenkijos piliečiais ir karui prasidėjus mobilizuoti į Lenkijos armiją. Dabar, likviduojant Anderso armiją, tie lietuviai kviečiami stoti į D. Britanijoje organizuojamą Lenkų Pertvarkomąjį korpusą (Polish Resettlement Corps). Jo tikslas paruošti amatininkus pačiam korpusui arba patiems pasirošyti amatininkais civiliniam gyvenimui. Tarnyba trunka 2 metus. Bet jau pilnai pasiruošus būti amatininku leidžiama iš tarnybos pasitraukti ir anksčiau, o ypatingai kur nors emigruojant. (vi)

Paieškojimas

Zinantieji apie BALTINO Alfonso, gim. 1911 m. Kretingos aps., gyv. paskutiniu laiku Kaune, likimą, prašomi pranešti šiuo adresu: Baltinienė, Schweinfurt, DP Camp 253.

Londono Lietuviai turi klubą

Londono lietuviams turėti savo klubą buvo toks aktualus reikalas, kaip rašo „Išievių Draugas“, lyg alkanam žmogui duonos kąsnis. Jau daromas patalpų remontas ir laukiama tos dienos, kai galima bus lankytis klube. Kadangi D. Britanijos lietuviai materialiskai yra žemesniame lygyje, kaip lietuviai JAV, tai ir klubų patalpas įsigyti buvo gauta aukų, bet nemažai turėta įnešti ir paskolų. (vi)

UNRRAS PAIESKOJIMŲ ĮSTAIGA AROLSENE PRIE KASSELIO, IESKO SEKANČIŲ ASMENŲ:

CIGAS Jurgis;
CIPLIENĖ Jadvyga, 45 metų, iš Luebecko arba Hamburgo;
DABUSIS Stasys;
CIZAUSKAS Vincas, 49 mt., iš Ostpreusen;
DAINAUSKAS Jonas, 43 metų, iš Posen;
DAMBRAUSKAS Kazys, iš Bodenheim, Mainz
DAMBRAUSKAS Izidorius, 49 metų;
DAMBRAUSKAS Juozas, 48 metų, iš Scherding, Oesterreich;
DAMBRAUSKAS Juozas, 33 metų;
DAMBRAUSKAS Vincas, 60 metų;
DAMBRAUSKIS Kazys, iš Bodenheim-Mainz
DAPKUVIENĖ Jadvyga;
DEMERECKAS Leopas, 18 metų;
DIDRIKAS Richardas, 32 metų, gyv. Kybartai;
DIRVELIS Jurgis, gyv. Ramaniskiai, Vilkauskijai;
DOMEIKA Jonas, 26 metų, iš Prūsijos;
DOVYDAITIS Pranas, 32 metų, iš Ostpreusen;
DRAKSIENĖ Domicėlė, 55 metų, iš Laubens-Schlesien;
DRAZYS Matas, 52 metų, gyv. Moksabūdziai, Vilkauskis;
DRECEVIČIUS Marijona, 45 metų, gyv. Smototiai;